SÄÄSTÄKÄÄ RAHANNE JA TERVEYTENNE

HILL'S CASCARA QUININE BROMIDE

Ollut paras yskän parannus 20 vuotta—pulveri muodossa—vaarattomia, varmoja, ei opiaattia—parantaa yskän 24 tunnissa — gripin 3 päivässä. Raha takasin ellei paranna. Katsokaa että saatte oikean laatikon jossa on punanen päällys ja Mr. Hillin kumän, antaa enemmän, säästää rahaa. 24 pulveria 25c. Kaikissa apteekeissa

ja V. Kosonen, alkaa ilmestyä Helsingissä 1 p:nä tammikuuta 1918. Lehden ensimäinen näytenumero ilmestyi joulukuun alkupuolella ja toinen vähää ennen joulua.

TYÖVÄESTÖ TUOMITSEE JYRKÄSTI HAJOTUSHANKKEET.

Hankkeilijat armotta erotettava sos.-dem. puolueesta.

Kustantaja Vihtori Kosonen Helsingissä oli suurlakon päätyttyä kutsunut jonkunlaisen klikkikokouksen, sos-dem. puolueesen kuuluvista henkilöistä, jonka kokouksen tarkotuksena oli jonkunlaisen ryhmätyytymättömyyden ilmaiseminen sos.-dem. puolueen vallankumouksellista henkeä vastaan. Kokouksen kokoonkutsujan hankkeet kuitenkin raukesivat kannatuksen puutteessa. Kuitenkin saivat porvarilehdet tästä Kososen hommasta jonkun verran tuulta purjeisiinsa.

Helsingin Seppien a. o:n kokoukses marrask. 25 p:nä arvosteltiin ankarasti sellaista yksityistä esiintymistä, jonka selvänä tarkotuksena on saada aikaan työv. keskuudessa hajaannusta, sekä vetää työläisiä puhaltamaan ilmaa porvarien äänitorviin — luonnollisesti kylläkin onnistumatta.

Senvuoksi että asianomaisen kokouksen toimeenpanija kuuluu sos.-dem. puolueeseen, päätti kokous yksimielisesti velvoittaa sos.-dem. puoluetoimikunnan ryhtymään toimenpiteisiin, että kaikki sellaiset jäsenet ehdottomasti erotetaan sos.-dem. puolueen jäsenyydestä.

VUODENTULO MAASSA V. 1917.

Maanviljelysseuroilta tulleiden, vuodentuloa koskevien ensitietojen perusteella on maanviljelyshallituksessa tehty laskelmia tämänvuotisen sadon suuruudesta, ja on laskelma antanut seuraavan tuloksen:

Ruista	3,787,000 hl.
Ohraa	1,807,200 hl.
Kauraa	7,621,500 hl.
Perunoita	6,983,500 hl.

Heinäsadon on laskettu tekevän 17,287,000 desitonnia eli 27½ prosenttia vähemmän kuin vuonna 1916.

Jos edellytetään tarpeen (kylvömäärä siihen luettuna) tekevän henkeä kohti vuodessa: 2.44 hl. rukiita, 0.45 hl. ohria, 2.20 hl. kauroja ja 1.80 hl. perunoita eli saman määrän, joka vastaa keskimääräistä kulutusta vuosina 1913—15, ja väkiluvun otaksutaan nousevan 3,350,000 henkeen, tekisi kulutus yhden vuoden ajalla 8,174,000 hl. rukiita, 1,507,500 hl. ohria, 7,370,000 hl. kauroja ja 6,030,000 hl. perunoita. Rukiintarve olisi siis 4,387,000 hl. suurempi kuin ruissato, mutta ohrasato 299,700 hl. suurempi kuin ohrantarve sekä kaurasato 251,500 hl. ja perunasato 953,500 hl. suurempi kuin tarve. Näistä luvuista käy ilmi, että ohra- ja kaurasadon ylijäämä ei läheskään vastaa leipätarpeen tyydyttämiseen tarvittavaa ruisviljan määrää, saatikka sitä 2,280,000 hl. vuotuista vehnän määrää, jota väestö on tottunut kuluttamaan ja jota kotimainen vehnätuotanto riittää peittämään vain noin yksi-kahdekymmenesviides-osalta.

"SOSIALISTILLE" OMA TALO.

Marraskuulla pidetty Sosialistin Kirjapaino Osuuskunnan ylimääräinen kokous hyväksi osuuskunnan johtokunnan tekemän kaupan talonomistaja J. E. Niemisen omistaman, 7:nnen kaup. osan 23 korttelissa sijaitsevan talon ja tontin n:o 1:n ostamisesta osuuskunnalle. Kauppahinta on 330,000 mk. Vastaanotto tapahtui joulukuun 1 päivänä.

Talo sijaitsee hyvällä liikepaikalla Humalisto- ja Puutarhakatujen kulmassa, joten Sosialisti saa siitä tarkotusta vastaavan toimitalon. Liikettä ei sinne kuitenkaan siirretä ennenkuin talossa on tehty erinäisiä korjauksia.

Luonnollinen RUOKAHALU

Ruokahalua on kahdenlaista: luonnollista ja luonnotonta. Luonnollista ruokahalua ei seuraa koskaan minkäänlaiset vastenmieliset tunnelmat vatsassa, enempää kuin muissakaan ruumiinosissa. Ihminen, jolla on ehdottomasti luonnollinen ruokahalu, tuntee itsensä voimakkaaksi ja voi kaikinpuolin hyvin. Hänessä herää ruokahalu ilosanomana, jota vastoin luonnotonta ruokahalua seuraa monella vastenmieliset vaikutelmat vatsassa ja usein muissakin ruumiinosissa. Ruokahalu johtuu ruuansulatuselimistöstä. Jos ruuansulatuselimistö on epäkunnossa, on ruokahalu luonnoton; jos se on terve, on se luonnollinen. Voidakseen taasen pitää ruuansulatuselimistönsä hyvässä kunnossa tai parantaa jo turmeltuneen ruuansulatuselimistönsä, täytyy tietää MITÄ ja MITEN on SYÖTÄVÄ. Tähän antaa tarkan ja yksityiskohtaisen vastauksen Bernard MacFaddenin kirjottama kirja

SYÖMINEN VOIMAKKUUDEN LÄHTEENÄ

Kirjan hinta on ainoastaan 50 senttiä ja saa sitä tilata kirjakaupastamme.

TOVERIN KIRJAKAUPPA
Box 99 Astoria, Ore.

Käyttäkää allaolevaa tilauskavaketta.
Toverin Kirjakauppa, Astoria, Ore.
Allekirjoittanut täten tilaa ...... kappaletta "Syöminen voimakkuuden lähteenä." Rahaa seuraa mukana ....doll. ....senttiä.

NIMI ....

OSOITE ....

PORVARIT HARJOTTAVAT PROVOKATSIONIA.

Ryöväyttävät rahoja punakaartilaisten nimissä.

Marrask. 24 p:n iltapäivällä tunkeutui 5 asestettua miestä Koveron öllölässä majatalonpitäjä A. Huovisen asuntoon ilmottaen olevansa Joensuun punakaartilaisia ja tulleensa aseita etsimään. Browning-pistoolilla uhaten pakottivat miehet Huovisen avaamaan piironginlaatikkonsa mistä he ryöstivät yli 4,000 mk. sisältävän lompakon. Senjälkeen ottivat miehet talon parhaan hevosen ja valjastivat sen ajoneuvojen eteen ja lähtivät matkaansa. Isäntä lähti toisella hevosella heitä takaa-ajamaan ja löysi ryöstetyn hevosen lähellä Värtsilää erään torpan pihalta, minne rosvot olivat sen jättäneet.

Suurlakon jälkikaikuja Loimaalla

Lahtarien katalat murhahankkeet ja niiden surulliset seuraukset.

Marraskuun suurlakkopäivien tapahtumista Loimaalla ja sikäläisten lahtarikaartilaisten veritöistä kertoo "Sosialisti" seuraavaa:

Lakkolaiset saavat tiedon lahtarien verilöyly- ja murhahankkeista.

Keskiviikkona, marrask. 21 p. aamulla ilmotettiin Loimaan Vesikosken työväentalolla olleille lakkolaisille Karsatista, että lahtarikaartilaiset, jotka siihen asti olivat piileskelleet jossain salaisissa piilopaikoissa, olivat koonneet joukkonsa yhteen ja hyvin asestettuina olivat tulossa Vesikoskelle päin, tarkotuksella vallata työväentalo ja toimeenpanna verilöyly työläisten keskuudessa. Tämän tiedon todenperäisyyttä tiedusteltiin vielä varmuudeksi Alastarolta ja vastattiin sieltä, että todella lahtarikaartilaiset ovat tulossa Loimaan Vesikoskelle ja että he juuri olivat sivuuttaneet Alastaron. Loimaan lakkokomiteassa ryhdyttiin heti kiireellisiin toimenpiteisin lahtarien vastaanottamiseksi, lähettämällä joltinenkin järjestysmiesjoukko lahtareita vastaan.

Lahtarit alkavat verinäytelmän katalalla petoksella.

Ehdittyään noin 10 km. Vesikosken työväentalolta, tulivat työväen järjestysmiehistöä vastaan lahtarikaartilaiset useammilla hevosilla, ollen arviolta noin satakunta lahtaria. Työväen järjestyskaartissa epäiltiin heti pahinta, mutta kun kulkueen etumainen kuorma oli kuusilla verhottu, ikäänkuin olisi ruumista kuljetettu ja kun lahtarit lähettivät vielä joukostaan lähetystön vastassa olevilta lakkolaisilta kysymään: "saako ruumissaattue kulkea ohitse?" eivät järjestyskaartilaiset tulleet kiinnittäneeksi tarpeeksi vakavaa huomiota tulijoihin, vaan olivat luvanneet että kyllä ruumissaattue saapi tulla. Mainittakoon vielä, että luvan kysyjänä oli kaikille järjestyskaartilaisille tunnettu maanviljelijä Heikkilä, Reitolan Ryönin puustellin vuokraaja, joten kaikki senkin puolesta tuntui täysin uskottavalta, sitäkin suuremmalla syyllä, koska sanottu isäntämies vielä esiintyi hyvin vakavasti ja tummassa puvussa. Mutta tämä oli pirullinen petos. Ehkä kymmenisen sylen lähettyville lakkolaiskaartia päästyään, alkoivat lahtarikaartilaiset ampua työväenkaartia. Heti yhteislaukauksen annettuaan hajaantuivat lahtarit ryhmästään säännölliseen ketjuun, jotavastoin työväenkaarti vähempilukuisena ja tällä tavoin yllätettynä pelästyneitten hevosien parissa, joutui täydelliseen epäjärjestykseen. Tämä tuotti lahtarikaartille voiton. He hyökkäsivät heti pakenevia työläisiä kiinni ottamaan ja saivatkin heitä vangituksi kolme hevoskuormallista, toisten päästessä karkuun.

Kahakan aikana saivat lahtarit ammutuksi kivityömies J. Ruohoa vatsaan niin pahoin, että haavottunut on kuletettu sairaalaan.

Lahtarit lähtevät "sotasaaliineen" voitonvarmoina.

Kun lahtarit näin olivat voittaneet ensimäisen heitä kohdanneen vastuksen, lähtivät he sanomattomalla voiton varmuudella vallottamaan Loimaan Vesikosken työväentaloa ja siellä majailevia lakkolaisia. Kulkueen etupäähän laittoivat lahtarit vangitsemansa työläiset ja lähtivät verkalleen hevosten käydessä, eteenpäin, sitä ennen kuitenkin ilmotettuaan vangeilleen, ettei millään ehdolla yksikään heistä saa katsoa taakseen "muussa tapauksessa heti ammutaan!"

Kuinka tukalassa asemassa olivatkaan vangitut! Vihollinen vie heitä kamalasti uhkaillen kohti lakkolaistovereitaan jotka mahdollisesti eivät aavistakaan, että etumaiset tulijat ovat omia taisteluveljiä. Vangitut tiesivät lisäksi, että lahtareita otetaan vielä ennen työväentalolle pääsyä vastaan lakkolaisten puolelta taistelulla, jos tarvitaan, viimeisen miehen menettämisen asti. Joutuako nyt omien toverien surmattaviksi lahtarien katalon juonen kautta?

Lahtarit antavat taisteluhaasteen.

Ollessaan, kuten näytti, voittajia, antoivat lahtarit lakkokomitealle määräyksen heti aukaista telefoonit heidän käytettäväkseen. Lakkokomiteasta kuitenkin vastattiin kieltävästi, jolloin lahtarit sanoivat lakkolaiset vaatimuksiinsa pakottavansa ja vallottavansa työväentalon, "joka sen jälkeen poltetaan!"

Tähän röyhkeän julmaan uhkaukseen vastasivat työläiset, että he tulevat puolustautumaan joka ainoa viimeiseen hengenvetoon asti.

Heti lähdettiin ottamaan verenjanoista lahtarikaartia vastaan. Kysymys oli koko Loimaan työläisten elämästä ja kuolemasta.

Etuvartiostoa kohdannut häviö oli tiedossa lakkolaisten päämajassa työväentalolla. Lakkolaisilla ei ollut aikaa vitkastelunu. Vihollinen oli enää vain parin kilometrin etäisyydellä työväentalolta.

Lahtareita vastaan lähteneet lakkolaiset sijottuivat kiireesti Myllykylässä olevaan paperitehtaaseen ja Myllykylän talon ullakolle.

Samassa tuli lahtarien kaarti. Etumaisissa kuormissa, kuten edellä on kerrottu, kuljettivat lahtarit vangittuja, mutta se oli onneksi lakkolaisilla selvillä. He saattoivatkin siis alkaa varmoina tulensa vain lahtareita vastaan.

Lakkolaiset lähettivät yhteislaukaukset heti sopivan hetken tultua. Lahtarit hätääntyivät auttamattomasti ja heidän hevosensa pillastuivat ja karkasivat mikä minnekin.

Kuitenkin ryhtyivät lahtarit ampumaan, jopa kiivaastikin paperitehtaan kiviseiniä vastaan. Kuulat rätisivät ja paukkuivat kuin sodassa konsanaan. Ampumista kesti kotvasen aikaa, jonka jälkeen lahtarijoukko hajaantui ja läksi pakosalle.

Taistelun aikana pääsivät lahtarien aikaisemmin vangitsemat lakkolaiset vahingoittumattomina vapaaksi.

Taistelussa saanut surmansa 4 lahtaria ja 1 työläinen.

Taistelun tauottua löydettiin taistelupaikalta 2 lahtaria ja 2 heidän hevosensa kuolleina. Pakon lähteneet lahtarit jättivät rikoskumppaninsa ruumiit taistelupaikalle. Myös jäi heiltä 2 uutta saksalaismallista kivääriä, rekivaatteita y.m.

Myöhemmin löydettiin vielä kauempaa 2 kuollutta lahtaria, jotka olivat kuolettavasti haavottuneet mainitussa taistelussa.

Paitsi lahtareita, sai tässä taistelussa surmansa myöskin työväenkaartilainen, leipuri Jalmari Lilja, kotoisin Loimaalta. Häntä sai muuan lahtari, kertomusten mukaan Loimaan lahtarikaartin päällikkö, talollinen Kalle Piki, ammutuksui rintaan. Jonkun matkaa juostuaan kaatui ammuttu kuolleena maahan, viimeiseksi lausuen tovereilleen: "Minä olen nyt mennyttä, mutta älkää te antako perää..."

Surmansa saaneiden lahtareiden nimistä ei ole tietoa. Heidän arvellaan olevan toisista pitäjistä, sillä lahtarijoukkueessa kerrottiin olleen Loimaan, Alastaron ja Huittisten lahtareita.

Lahtarit ryövänneet rauhallisista taloista hevosia.

Pakoon mennessään ottivat lahtarit väkivalloin rauhallisista taloista hevosia mistä vaan saivat, päästäkseen pikemmin Alastarolle. Revolverit suorana uhkailivat talojen asukkaita jos missä yritettiin hevosten ryöstöä vastustaa. Näiden hurttien ryöstöt ovat sitten porvarilehdet toitottaneet muka työläisten tekemiksi.

Järjestysjoukko Turusta Loimaalle.

Lahtarien verilöylyhankkeista ilmoitti Loimaan lakkokomitea keskiviikkona aamupäivällä Turun miliisilaitokseen. Heti asiasta tiedon saatua läksi Turusta joukkue sotilaita sekä miliisejä hillitsemään lahtarien murharaivoa. Täkäläiseltä asemalta ei kuitenkaan annettu veturia miehistön matkaa varten, ennenkuin tuntimäärien odotuksen jälkeen asemapäällikkö suoranaisesti pakotettiin järjestämään juna kuntoon.

Kun turkulainen järjestysmiehistö vihdoin klo. 7:ttä käydessä saapui Loimaalle, oli siellä kaikki rauhallista. Yhtä rauhallisena säilyi myöskin torstain vastainen yö, sillä lahtarit eivät ollenkaan näyttäytyneet.

Turkulaisen joukkueen mukana ollut Punasen ristin osasto korjasi päivällä taistelutantereelle jääneiden lahtarien ruumiit.

Torstaina

toimittivat järjestyskaartilaiset ja sotilaat erinäisissä paikoissa aseiden etsintöjä, niitä kuitenkaan sanottavasti löytämättä.

Kurittulassa oli kaksi lahtarikaartilaista asettunut vartioon, alkaen ampua järjestyskaartilaisia ja sotilaita näiden saapuessa, lähtien sen jälkeen juoksemaan pakoon. Heidän pakoon juostessaan ampui eräs sotilas heistä toisen kuoliaaksi ja toinen pääsi haavottuneena metsään.

Päivän kuluessa oli lahtareille soitettu puhelimitse lisäjoukkoja useammilta paikkakunnilta, mutta niitä ei kuulunut, joten perjantain vastainen yö kului kuitenkin rauhallisesti.

Lahtarien aseet.

Merkille pantava on, että lahtareilla on mitä erilaisimpia aseita uusinta mallia, jota heille on hankkinut saksalaisilta varsinkin Loimaan lahtarikaartin johtaja, talollinen K. Piki. M. m. todettiin lahtarien käyttävän taistelussaan räjähtäviä kuulia.

NE LOUKKAUSTEN ALAISIKSI JOUTUNEET RUOTSIN ALAMAISET.

Olleet Suomen porvarien lahtarikaartilaisia.

Marraskuun lopulla oli Helsingissä oleva Ruotsin kenraalikonsuli kutsunut puheilleen edust. O. Tokoin viitaten "Työmiehessä" julaistuun Malmin Vallankumouksellisen Toimeenpanevan komitean selostukseen, koskeva Ruotsin alamaisia kohdanneita väkivaltaisuuksia. Kenraalikonsuli lausui, että se seikka, että joku Ruotsin alamaisista olikin kuulunut Helsingin porvarilliseen lahtarikaartiin "ei ollenkaan muuta asiaa", sillä tuo lahtarikaarti kenraalikonsulin sanojen mukaan "on ollut laillistettu järjestö". Tokoin huomautukseen minkätähden herra konsuli ei käänny maan hallituksen puoleen, jonka asiana on ryhtyä toimiin asian tutkimiseksi ja selittämiseksi, vastasi konsuli, että "kun maan hallitus on voimaton saattamaan tutkimusta toimeen, on hänen ollut pakko kääntyä sellaisten henkilöiden puoleen, joiden hän luulee voivan asiassa jotain tehdä."

Asiaa "Työmiehessä" selostaessaan lausuu tov. Tokoi m. m. seuraavaa:

"Vaikka en tällä kertaa olekaan missään sellaisessa johtavassa asemassa, jossa voisin, niinkuin sanotaan, "viranpuolesta" mitään tehdä, niin tulkoon tässä yhteydessä sanotuksi, että työväen järjestöjen puolelta on aina kehot. karttamaan huligaanimaisuutta ja veritekoja ja sitäkin enemmän vielä suurlakon aikana annetuissa julistuksissa nimenomaan kiellettiin loukkaamasta ulkomaalaisten oikeuksia. Jos siitä huolimatta ulkomaalaisten henkeä ja omaisuutta on turmeltu, on se tapahtunut vastoin työväenjärjestöjen nimenomaista kieltoa, eikä niistä voida näitä järjestöjä eikä niiden johtajia syyttää. On erittäin valitettavaa, että on tapahtunut asioita, jotka voivat aiheuttaa kansainvälisiä selkkauksia, ja on työväeväestön niitä aikoina ja kaikissa oloissa mitä tarkimmin vältettävä."

"Työmiehen" toimittaja puolestaan jatkaa:

"Herra konsulin ilmotuksesta käy selville, että väkivaltaisuuksien alaiseksi joutuneet Ruotsin alamaiset ovat olleet suomenmaalaisen "suojeluskunnan" jäseniä. Maan porvarilehdet ovat tästä visusti vaijenneet. Hra konsulin puheista ei saa sitä käsitystä, että hän edes pitäisi sopimattomana sitä, että hänen maansa, vieraan maan kansalaiset, sekaantuisivat täkäläisten porvarien taistelujärjestöihin. Käsittäisimme, että konsulin eittämätön velvollisuus olisi ainakin nyt, kun asia on tullut julki, vakavasti kehottaa maansa kansalaisia pysymään syrjässä suomalaisten taistelujärjestöistä, kun kerran tahtovat tulla vielä erikoisesti suojatuiksi Ruotsin alamaisina. Päinvastaisessa tapauksessa on vaikea käsittää kuinka edes Ruotsinkaan alamaisille voidaan tulla vaatimaan mitään ylimääräisiä oikeuksia.

Tässä yhteydessä tulkoon mainituksi, että n. s. Mommilan retkellä ampuivat suojeluskaartilaiset Oitin asemalla, kuten tässä lehdessä on kerrottu, aseettoman ja aivan viattoman vieraan maan kansalaisen, venäläisen vartiosotilaan, eikä venäläiseltä taholta ole tästä tapauksesta mitään erikoista meteliä nostettu, huolimatta siitä, että teko oli raaista raain. Sotilaan ruumiista löydettiin näet 30 luotia. Suomalaiset porvarilehdetkään, jotka harjottavat aivan epätoivoista kiihotusta jonkun Ruotsin alamaista kohdanneen väkivaltaisuuden johdosta, eivät ole sanallakaan paheksuneet edellämainittua tekoa."

Lisättäköön tähän vielä, että jos esimerkiksi Suomen tahi minkä muun maan alamainen tahansa menee tahallaan jonkun vieraan maan aseellisten taistelujärjestöjen riveihin, niin ketä on hän, tai hänen oikeuksiensa valvoja siinä tapauksessa oikeutettu syyttämään taistelussa mahdollisesti kärsimistään loukkauksista tai edes henkensäkään menettämisestä? Mikä pakko on esim. Ruotsin alamaisilla ollut työntäytyä Suomen porvareiden lahtarijoukkoihin? Ja jos heistä joku tästä suomalaisen porvariston riveissä taisteluhalustaan on joutunut jotain kärsimään, niin syyttäköön siitä itseään.

SUURLAKON AIKANA SURMANSA SAANEITA.

Suurlakko ei mennyt ilman ihmisuhreja, vaan on porvarilehtien mukaan useita henkilöitä saanut surmansa.

U. S:n mukaan ovat surmansa saaneet Helsingin lähistöllä: poliisit A. Packalen ja Örther sekä A. von Bell ja opettaja A. Bjon, Malmilla tilanhoitaja Brandin ja liikemies K. M. Montell Tikkurilassa, veljekset Gunnar ja Ragnar Sahlström Fredricksbergissä, maanviljelysneuvos J. Bergbom Hertonäsissä, nimismies H. Berglund ja kaksi poliisia Espoossa. Saksanniemen kartanon kahakassa saivat surmansa pol. Kuusto ja Fallström. Työväen järjestyskaartilaisia haavottui kaksi.

Turussa, kuten tunnettua, sai surmansa kauppias Dammert, joka aiheutui siitä, että hän ensin teki vastarintaa ja röyhkeili sekä sitten yritti karata hänet pidättäneiltä sotilailta.

TORPPARIVAPAUTUKSEN NYKYINEN TILA.

Mitä sosialidemokraatit vaativat?

Sosialidemokratinen puoluetoimikunta on yhdessä sos-dem. eduskuntaryhmän kanssa julaissut luettelon niistä lähimmistä vaatimuksista, jotka ovat aivan hetimiten toteutettavat Suomen köyhälistön pelastamiseksi vallitsevasta kurjasta asemasta. Otsakkeella "Me vaadimme" on asiakirja julaistu päivälehdissä.

Siinä julistuksessa sanotaan torppariasioista:

Torpparit ovat heti julistettavat isännistöstään riippumattomiksi viljelemiensä tilojen haltijoiksi.

Mitä tuo vaatimus sisältää?

Torpparivapautuksen suorinta ja laajinta tietä. Itse laki, jolla toimenpide suoritetaan, ei tietenkään ole sanamuodolieen sellainen kuin tuo vaatimus, vaan sisältää paljon yksityiskohtaisia määräyksiä. Täytyyhän antaa määräykset siitä, miten laidunoikeus riippumattomuuden jälk. järjestetään, miten on metsänkäytön laita, kuinka on omistusoikeuden kanssa j. n. e. Muuten asema muodostuisi epäselvemmäksi kuin tähän asti.

Torpparien riippumattomaksi julistamista seuraa tietenkin itsestään, että myöskin verojen suorittaminen isännille lakkaa. Nautinto-oikeuksia ei siitä huolimatta supisteta, eikä voida supistaa, sillä silloinhan koko riippumattomuusjulistuksesta ei olisi mitään apua.

Pääasia on, että torpparivapautus, jos se saadaan alulle sillä tavalla, kuin julistuksessa "Me vaadimme" tahdotaan — ja miksei sitä saada, sillä kumousajan yhteydessä se on toimitettava — on pantu niin hyvään alkuun, että sen yksityiskohtaista järjestelyä ei sitte enää voida varsin pahasti vastustaa.

LAUKON TORPPARISELKKAUSTEN SELVITTELY.

Kuvernööri aikoo esittää kartanon ostamista valtiolle.

Laukon kartanossa on pidetty neuvotteluja. Niiden tarkotuksena oli, että torpparit saataisiin peräytymään vaatimuksistaan ja lopettamaan toimenpiteensä rikkuritorpparien häätämisestä. Mutta siihen eivät torpparit suostuneet.

Sen sijaan, kertovat Tampereen Sanomat, miellytti heitä suuresti puhe siitä, että tilat mahdollisesti koetettaisiin saada valtion huostaan ja sen kautta aiheutuvat järjestelyt. Mikäli kuvernööri Saarinen onkin ilmottanut, tulee hän heti kun hallitus on saatu maassa muodostetuksi, kääntymään sen puoleen edellämainitun laatuisen toimenpiteen toteuttamiseksi. Samalla tulee hän kääntymään kaikkien eduskuntaryhmien puoleen asian ajamiseksi valtiopäivillä, sillä ennenkuin mainittujen tilojen osto valtiolle saattaa tulla kysymykseen, on lainsäädäntötietä ratkaistava kysymys fideikomissiluontoisista tiloista. Tämän asian käsittelyn ei pitäisi kuvernööri Saarisen ilmotuksen mukaan kovinkaan kauan kestää valtiopäivillä, sillä sikäli kun hänen tiedossaan oli, olisi fideikomissien peruuttamisesta jo olemassa erään lakimiehemme laatima valmis esitys.

Kolmattakymmentä rikkuritorpparia yhtynyt lakkolaisten rintamaan.

Marraskuun 25—26 p. teki kolmattakymmentä rikkuritorpparia Laukossa sovinnon lakkolaisten kanssa, yhtyen lakkolaisten rintamaan. He täyttivät lakkolaisten heille aikaisemmin asettamat ehdot ja hyväksyttiin heidät osastoon otettaviksi erinäisillä ehdoilla. He ovat yhdessä lakkolaistorpparien kanssa päättäneet olla suorittamatta minkäänlaista veroa kartanoon. Asumisehdoista torpissa sopivat entiset rikkurit lakkolaistorpparien kanssa kussakin tapauksessa erittäin. Sopinee mainita, että ne rikkurit, jotka aikoinaan ovat leikanneet sadon lakkolaisten pellosta, ovat sitoutuneet korvaamaan sen nyt.

Laukon kartanon entiset torpparit ovat ryhtyneet häätämään kartanon torpista niissä nykyään asuvia torppareita. Kerrotaan täten jo häädetyksi 38 torpparia. Karkotetut torpparit ovat etsineet suojaa Tottijärven kartanosta.

Miksi tavaraliikenne Venäjältä Suomeen on pysähdyksissä.

Porvarit heitelleet rumia syytöksiä nyk. Venäjän hallintoviranomaisia vastaan.

Joulukuun alussa Valkeasaarella tapahtuneet Suomeen tulossa olevien tavaralähetyksien pidättämiset ovat saaneet porvarilehdistöltämme tavattoman likaista arvostelua. Niiden taholta on muka otettu asiasta selvää ja sen perusteella selostellaan m. m. tähän tapaan:

"— — on sattunut tapauksia, että tavarat, joiden viemiseen Leninin hallitus olisi antanut luvan, siitä huolimatta pidätettiin Valkeasaarella Helsingistä lähetettyjen matruusikomissarioiden toimenpiteestä. Kuvaavaa Venäjän oloille on, että vallassaolija, joka on selittänyt itse olevansa luvattujen vaunujen tarpeessa, saatuaan 1,000 ruplaa, katsoo mahdolliseksi luovuttaa vaunut. Mutta huolimatta siitä, että tämä virallinen henkilö on saanut 1,000 ruplaa, pidätetään vaunua Valkeasaarella. Kaikki nämä ilmiöt selittävät komissarioiksi itseään nimittävien matruusien halu näyttää valtaansa.

Sellaisista piireistä, jotka ovat läheisessä yhteydessä Suomen muonituskysymyksen kanssa, on saatu tietää, että vaunujen pysäyttäminen Valkeasaarella on aiheutunut salaisesta käskystä, että Suomeen ei saa viedä viljaa. Pidättämällä viljavaunut Valkeasaarella tahdotaan saada porvarillinen senaatti kykenemättömäksi huolehtimaan maan muonituksesta ja siten pakottaa se eroamaan."

Syyt löytyvät porvarihallituksen "järjestämissä" raha-asioissa.

Nyt tietävät samaiset lehdet kertoa, että noihin tapahtumiin onkin olemassa kokonaan toiset syyt. Elintarve- samoin kuin muidenkin tavaralähetysten pidättäminen Valkeasaarella tapahtuu Suomen aluekomitean määräyksestä. Mainitulta komitealta on tiedusteltu syitä tähän toimenpiteeseen ja on komitean taholta ilmotettu, että aluekomitea on nyttemmin Venäjän nykyisen hallitusvallan edustaja Suomessa, ja on sillä oikeus ottaa vastaan ja jakaa Venäjältä Suomeen saapuvat tavarat ja ratkaista valuuttakysymykset. Aluekomitea tarvitsee Suomen valuuttaa ja senaatin puolesta on aikoinaan sitouduttu suorittamaan Venäjältä Suomeen tuoduista tavaroista maksu Suomen rahassa. Kun valuuttakonttori Pietarissa on pitkän aikaa ollut lakkotilassa, ei mainittua tuonnin yhteydessä tapahtuvaa valuutan vaihtoa ole voinut tapahtua. Tämän vuoksi on aluekomitea määrännyt, että tuonti on keskeytettävä siksi kunnes valuuttakysymys on ratkaistu.

Suomalaisia lähetystöjä Pietarissa. Viljan tuontikielto luvattu peruuttaa.

Joulukuun alussa Smolnassa Pietarissa on käynyt pari suomalaista sosialistilähetystöä Leninin, Trotskin ja sota-asiainkomissarin puheilla. Keskustelussa on m. m. kosketeltu viljalastien Suomeen lähettämistä koskevaa kysymystä ja on tällöin luvattu peruuttaa viljan Suomeen vientiä koskeva kielto sekä muutenkin avustaa viljan tuontia Suomeen.

Pietarissa liikemiehenä oleskeleva tri Toivo T. Kaila on ilmottanut H. S:lle:

Allekirjottaneelle onnistui saada toista tuntia pitkä keskustelu Leninin hallituksen kansliapäällikön herra Bontsh-Brujevitshin kanssa Suomen elintarveasiasta.

Hänen tietojensa mukaan on Venäjällä yllin kyllin viljaa. Yksistään Pietarissa on yhdestä ainoasta halkolotjasta löydetty ja takavarikoitu 100,000 puutaa viljaa. Saatujen raporttien mukaan on parastaikaa Pietaria kohti matkalla noin 1,200 rautatievaunullista viljaa. Saapuneiden vaunujen lukumäärä kasvaa joka päivä. Paljon puhuttu vaunujen puute näet on vanhan hallituksen virkamiesten keinotekoisesti aikaansaama: yksin Pietarin ratapihojen takaraiteilta on "löydetty" monta tuhatta joutilasta vaunua.

Takavarikoidusta ja saapuvasta viljasta kaikkein ensin täytetään pohjoisen rintaman huutavin tarve. Tämän jälkeen annetaan joku määrä viljaa Suomeen ja sitten ryhdytään täydentämään Pietarin ja Suomen viljavarastoa leipäannosten suurentamiseksi.

Saatuaan kuulla, että Suomessa on jo alettu syödä jäkäläleipää, sekä tehdään kokeita leipäaineiden valmistamiseksi selluloosasta, herra Bontsh-Brujevitsh lupasi ottaa Suomen varustamisen viljalla hallituksen erikoisten tarmokkaiden toimenpiteiden esineeksi. "Me olemme teon emmekä puheen miehiä", sanoi hän; "tärkein pykälä ohjelmassamme on rauhan teko, toiseksi tärkein on elintarpeitten hankinta. Ja Suomesta tulemme pitämään yhtä hyvää huolta kuin Pietarista."

PARANSI HÄNEN KUVE-REPEÄMÄNSÄ

Minä repesin pahasti nostaessani kirstua monta vuotta takaperin. Tohtorit sanoivat ainoan toivon parantumiseen olevan leikkaus. Kuvevyöt eivät auttaneet minua. Vihdoin sain jotakin, joka paransi minut nopeasti ja täydellisesti. Siitä on kulunut vuosia, eikä repeämä ole palannut, vaikka teen kovaa työtä kirvesmiehenä. Ei ollut mitään leikkausta, ei ajanhukkaa, ei vaivaa. Ei minulla ole mitään myytävänä, mutta annan täydellisen tiedon miten voitte löytää täydellisen parannuksen ilman leikkausta, jos kirjotatte minulle, Eugene M. Pullen, Carpenter 926 D Marcellus Avenue, Manasquan, N. J. Leikatkaa tämä ilmotus ja näyttäkää se joillekin toisille, jotka ovat repeytyneet — voitte pelastaa jonkun hengen, eli ainakin lopettaa tuskan, joka johtuu repeytymisestä ja leikkauksen pelon ja vaarallisuuden.

Jos olette Kipeä

Pyytäkää VAPA LÄÄKE KIRJA No: 8.

Jossa yli 25 erilaista miesten ja naisten tautia on selitetty, sekä täydellinen luettelo suomalaisista lääkkeistä. Lähettäkää taudin nimi eli taudin oireet ja me esitämme teille mikä lääke olisi tilattava, lääkkeen hinnan y. m.
(Lääkkeet eivät ole patenttilääkkeitä vaan tosi suomalaisia lääkkeitä.)

(Tämän kirjan saatte vapaasti, ja pitäisi olla jokasen suomalisen kodissa, sillä ette tiedä, koska tarvitsette sitä...... Varokaa humbuuk lääkkeitä ja humbuuki tohtoria......

——Lignell'in Apteeki on suurin——
——suom. Apteeki Yhdysvalloissa——

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.

Kansankirjeitä

WASHINGTON

McMURRAY.

Täten pyydän lausua nöyrimmät sydämelliset kiitokset omasta puolestani ja lasteni puolesta niille hyväntahtoisille ihmisille, jotka ovat meitä avustaneet keräyksillä ja lahjotuksilla mieheni kuoleman jälkeen. Olemme saaneet avustusta Hamiltonin, Mount Vernonin ja Bellinghamin kämpiltä, vaan emme ole tilaisuudessa julkaisemaan lahjottajien nimiä kun emme ole niitä saaneet tietää ja kerääjiä on ollut monta.

Mrs. HELENA KLEMETTI.
Box 165, McMurray, Wash.

TACOMA.

Naistenpäivän iltaa vietti Tacoman s. s.-osasto t. k. 16 p:n illalla. Väkeä oli oikein paljon, meidän oloihin nähden, ja ohjelmaa oli monenlaista. Soittoa emme saaneet kuulla, vaan meni se ilta huaskasti.

Näytöskappale "Horna" olisi tarvinnut pitemmän harjotusajan; ei sitä viikossa kerkiä paljon kukaan, jonka täytyy päivät olla työssä. Tästä lähtien pitäisi ottaa kappale aikasemmin harjoteltavaksi, että siitä saataisiin niin hyvä kuin on mahdollista. Silloin sitä voi "puustata" katsomaankin.

Kori-iltama tulee olemaan Tacoman s. s.-osaston haalilla lauantaina, 2 p. maaliskuuta. Naiset, jotka eivät tuo koria, saavat maksaa 35 senttiä ovirahaa. Miehet pääsevät sisään aivan vapaasti; vaan ulos saavat lähteä vähintäin korin kanssa, jos haluavat. Silloin on nim. paljon sisältörikkaita koreja myytävänä enimmän tarjoovalle ja sitte saa juoda soorikahvit korin tuojan kanssa. Eikä siinä vielä kaikki; on vielä ohjelmaa kaikenlaista: kuvaelma "Raatajan kuolema", y. m.

Poliitillista taistelua valmistelevat Tacoman uniot. T. k. 17 p. oli nimityskokous unionkeskusvirastolla Labor Temple'ssä. Maalarien union yhteinen päätös on, että kannatetaan miestä joka edustaa järjestynyttä työväenluokkaa. Kapitalistilehdet ovat jo huutaneet, että toveri James

HALUTAAN TIETOJA

(19) Haluaisin saada tietää missä on nykyään **Kristiina Vuori**, asunut ennen **Portlandissa**, Ore. Ole hyvä ja anna osotteesi, sillä minulla on tärkeää asiaa. Ellei hän itse satu tätä huomaamaan, pyydän että joku hyväntahtoisesti ilmottaisi minulle hänen osotteensa.
Meimi Vuori, **Eckville, Alta, Can.**, tai veljellesi, Matti Vuori, Milltown, Mont., Box 54.

WHITESIDE UNDERTAKING CO.
HAUTAANTOIMITTAJAT
Telefooni 136-364. — Hoquiamin osote: 420 K St. Telefooni 136.
Aberdeenin osote: 109-111 E. 2nd.

PARANTUKAA luonnon avulla

Kiinalaiset luonnon-kasvis-kotiparannus keinot parantavat onnistuneesti reumatismia, munuais-, vatsa-, veri- ja rakkotauteja, heikkoutta, naisten tauteja ja monia muita miesten ja naisten tauteja.

M. HEE WO CHINESE MEDICINE COMPANY
208 James St., Seattle, Washington
Perustettu vuonna 1903.

Tiedättekö että Union Hammaslääkärit

ottavat vähemmän ensi-luokan työstä kuin mikään muu Hammaslääkäri Seattlessa? Heidän työllänsä on 15 vuoden takaus. Ehdottomasti kivuton ulosvetäminen.
Niiden hyväksi jotka ovat työssä päivisin, pidämme konttorimme auki kello 6—8 iltasin, ja kello 10 a.p. kello 1 i.p. Sununtaisin. Nais Palvelijat.

Union Dentists — 305½ Pike Street, Cor. 3rd Av. Owl Drug Stoorin päällä.

Hannan ilmotuksia

Kalle Hautamäki
Ensiluokan
RÄÄTÄLILIIKE
valmistaa uudet pukunne ja vanhat silitetään kohtuushinnoilla.
HANNA, WYOMING.

ALLEN'S
MEAT MARKETISSA
on aina saatavana ensi luokan lihaa, kalaa ja vihanneksia. Niitä tarvitessanne älkää unhoittako että minäkin runnaan liikettä.
A. S. Allen.

JOONAS LYNN
Asiamies vanhimman suomalaisen liikkeen valmistamille puvuille.
Huom.! Union liike. Hinnat ehdottomasti halvimmat.

Parhaat Leivät
korput, keekit ja kukikset valmistaa
Hanna Bakery
ALFRED POLLARI
omistaja.
Box 258. Hanna, Wyo.

Sampo Bottling Works
valmistaa maukkaimmat marja mehujuomat koko Wyomingissa.
HENRY KUOPPALA,
omistaja.
HANNA, WYOMING.

Tarkastakaa Toverin ilmoitusosastoa.

Työläiset!

Tehkää ostoksenne kaupasta, jonka omistaa, johtaa ja kontrolleeraa työläiset. Varastot täydelliset, hinnat kohtuulliset, kohtelu hyvä.

TYÖMIESTEN KAUPPA YHTIÖ,
ROCK SPRINGS, HANNA, SUPERIOR, WYO.

SAMPO
Osuuskauppa, Hanna, Wyoming

TYÖLÄISTEN OMA KAUPPA — PITÄÄ VARASTOSSAAN VAIN ENSILUOKKAISIA RUOKATARPEITA — EI VARASTETA PUNNITUKSESSA.

Hyvä valikoima miesten, naisten ja lasten vaateustarpeita ja eritotenkin kenkiä. Myy halvimmilla hinnoilla "Universal" keitto- ja lämmitysuuneja ja kaikenlaisia huonekaluja.

Alimmilla hinnoilla heiniä ja rehutavaraa

JOKAISTA OSTAJAA KOHDELLAAN TUNNOLLISESTI JA TÄSMÄLLISESTI.

Tehkää kaikki ostokset omassa kaupassanne, sillä siten ennen kaikkea hyödytätte itseänne; ostoksista koituva voitto jaetaan näet takaisin ostajille kunkin vuoden loputtua.

TYÖLÄISET, ÄLKÄÄ ENÄÄ HYÖDYTTÄKÖ YKSITYISIÄ, VAAN TOIMIKAA AINA JA JOKA ASIASSA VAIN OMAKSI HYÖDYKSENNE!

SAMPO OSUUSKAUPPA